

Istorgia dal rumantsch I

1. En il temp da fier, avant ch'ils Romans han occupà il territori dal futur chantun Grischun, quint'ins cun trais culturas en quest territori. Tgeninas? (1,5 puncts).

Fritzens-Sanzeno

Hallstatt-Latène

Golasecca

2. Sin basa da tge scienza han ins definì questas culturas?

Da l'architettura

3. Tge linguatgs attribuesch'ins a questas culturas? (1,5 puncts).

Fritzens-Sanzeno: retic

Hallstatt-Latène: celtic

Golasecca: lepont

4. Sin basa da tge san ins attribuir questas culturas a quests linguatgs.

Inscripziuns en lur territori da tschep.

5. Sut il commando da tge personas èn las Alps ed il nord da quellas vegnidas conquistadas?

Drusus e Tiberius

6. Tge arguments datti, ch'ina part da l'armada romana saja er passada tras il Grischun?

Cats da plums cun indicaziun da las legiuns da quel temp en Surmeir.

(Successiun da nums sin l'inscripziun a La Turbie).

7. Tge decisiun politica da questa perioda ha segirà l'influenza dal latin en il territori roman anc ditg suenter la fin da l'imperi roman e pertge?

Edict da Milaun 313; cristianissem daventa religiun da stadi.

8. Tge eveniment marchescha la fin da la perioda romana en la Rezia e cura circa?

Divisiun da l'imperi roman, 395 s.C.

9. Tgi regia il bier en Rezia durant il temp da transiziun?

La famiglia dals Victorids

10. Co decler'ins sbagls sco LABIDEM, VER, DOMNI etc. en las inscripziuns da questa perioda?

Influenza dal linguatg discurre sin il latin scrit.

11. Tge funcziun ha il Testament da Tello?

Inditgar las donaziuns che van a la baselgia da S. Maria a Mustér.

12. Numnai trais plects dal "Testament" da Tello ch'i na dat anc betg en latin il classic? (3 puncts)

salam, stua, curtinum, caminata etc.

13. Cun tge eveniment finescha questa perioda?

Mort da l'uestg Remedius, separaziun dals bains imperials ed ecclesiastics.

14. Sin basa da tge san ins supponer, ch'igl entschaiva ina fasa da germanisaziun dal territori da la Rezia prima en il 9avel tschientaner e pertge?.

Sin basa dals nums; conts, uestgs ed avats cumenzan ad avair nums tudestgs.

15. Tge tips d'influenzas germanas sin il rumantsch san ins attribuir a questa perioda? (3 puncts).

Plects sco 'gnaud, baud'; inversiun dal subject; verbs cumponids.

16. Tge derasaziun ston ins spetgar per influenzas germanas da questa perioda. sin il rumantsch?

En l'entir territori rumantsch, dentant betg en franzos e talian.

17. Tge è ina 'versiun interlineara'.

Ina traducziun d'in text tranter las lingias dal text oriund.

18. Tge plects èn tipics per il territori **rumantsch** en la 'Versiun interlineara da Nossadunnaun'?

afunda, sipse > sez.

19. Tge mussa la furma *diege* (< DECEM) da l'emprova da plima da Würzburg.

Diftongaziun dad -e- ad -ie-, sonorizaziun da -c- a -g- (probablmain cun palatalisaziun).